

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

השעבוד קודם הגאולה היה דבר הכרחי

לבריאות גופם אינם דואגים, וגם אכילתם אכילת ארעי היא, כיוון שבכל שעות היממה נתונים הם בלחץ מתמיד וברדיפה אחר תאוות הגוף. ואף חיי משפחה תקינים אין להם והם אינם מכירים את בני ביתם, כי אין להם זמן להיות במחיצתם וראשם ורובם נתונים לעולם הזה. ועל אותם אנשים לדעת כי יבוא יום בו יגיעו חייהם לקיצם וכמו כולם ישובו הם לאדמה ויעמדו ליתן דין וחשבון על מעשיהם לפני בית דין של מעלה ועליהם ליטול דוגמא מפרעה הרשע, שאף הוא היה עבד הנכנע ליצרו הרע ומשועבד תחת ידו. ובתחילה היה נראה כי הוא מצליח ומשגשג, אולם לבסוף אירע שוד ושבר בגבולו ונפל לבירא עמיקתא וחווה השפלה נוראה.

ואת כל זאת ביקש הקב"ה להראות לבני ישראל כדי שילמדו לקח ומוסר השכל, ואמר להם כי הנה פחדו הם מפרעה ויראו מפניו, בחושבם שהוא כל יכול אולם לבסוף הייתה אחריתו עדי אובד. והוה סופו של כל המבקש להיות עבד ליצרו הרע. ובה נסללה לפני בני ישראל הדרך להיות עבדים נאמנים לבורא יתברך שמו.

ובהיותם במצרים לימד אותם הקב"ה פרק בגיוני כבוד למלכות, כדי שילמדו מכך כיצד עליהם לכבד את מלכו של עולם שהוא מלך הכבוד. וכך נאמר בפסוק (שמות ו' י"ג) "ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים" ואמרו חז"ל אמר להם הקב"ה - היו נוהגים בו כבוד וחלקו כבוד למלכות, ואף על פי שאני צריך לעשות בו את הדין. וכן עשה משה שנאמר (שם י"א ח') "וירדו כל עבדיך אלה אל"י לא אמר עליו אלא על עבדיו, אף על פי שהיה לו לומר "וירדת אתה ועבדיך אל"י כמו שנאמר "ויקם פרעה לילה" אלא חלק משה כבוד למלכות כאשר ציווהו ה', עד כאן דברי המדרש.

ולכאורה הדבר תמוה. מחד מעניש הקב"ה את פרעה ומכה בו מכות קשות ונוראות המשפילות אותו עד עפר, ומאידיך מבקש הוא ממשה שיחלוק כבוד לפרעה ויתנהג עימו בגיוני מלכות, לשם מה בכלל יש צורך לכבד את פרעה הרשע?

והתשובה היא - כי כוונת תחילה עשה זאת הקב"ה, כדי שבני ישראל ייטלו מכך דוגמא ומוסר לדעת מהו מושג של מלך מלכי המלכים הקב"ה, וכיצד עליהם לנהוג כלפיו בכבוד ובהערצה. כי יעשו קל וחומר בנפשם ויאמרו כי אם במלך בשר ודם שהיום הוא כאן ומחר שם, ובפרט מלך רשע כמו פרעה מלך מצרים - מבקש הקב"ה לנהוג בו כבוד ולתת לו גדולה, אם כן על אחת כמה וכמה שעליהם לחלוק כבוד למלכו של עולם, ומוטלת עליהם החובה לנהוג כלפיו בגיוני מלכות כיאה לבני מלכים. ויש להיזהר שלא להפר את מצוותיו, אלא לעשות רצונו ולשמוע בקולו. כך לימד הקב"ה את בני ישראל בהיותם במצרים דרך חיים ותוכחות מוסר, שידעו כיצד עליהם לנהוג לפניו בשעה שייקח אותם לו לעם סגולה.

והיה רצון שזוכה להיות עבדים נאמנים לה' יתברך באמת, עבדים העושים רצונו בלב שלם ובנפש חפצה ואז הקב"ה ישתבח בנו ויאמר "עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר", אמן ואמן.

"וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי".

(שמות ו' ה')

יש להבין מדוע רצה הקב"ה שבני ישראל יהיו קודם עבדים מושפלים ומעונים לפני שלקחם לו לעם סגולה? ועוד קשה - מאחר והגזירה הייתה שבני ישראל ישתעבדו "בארץ לא להם" ויכולה הייתה להתקיים בכל מקום בעולם, מדוע אם כן ירדו דווקא למצרים שהיא מקור הטומאה והתועבה ששם היו עתידים להידרדר למ"ט שערי טומאה ולהשתעבד בגופם ובנפשם, לעבוד בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה והמצרים יטיעו את בניהם ביאור וישקעו אותם בחומר, וישחטו אותם כדי לרחוץ בדמם ומדוע לא בחר הקב"ה לשעבדם במקום פחות קשה ואכזרי?

וחשבתי להסביר, מפני שעיקר המטרה בצאתם ממצרים, הייתה בכדי שבני ישראל יהיו עבדים נאמנים להקב"ה הנכנעים לפניו ועושים רצונו בלבב שלם. וידע הקב"ה כי הם אינם ראויים לעבוד אותו מפני שעדיין לא היה ליבם נכנע לפניו, ורק לאחר שייכנע לבבם בגלות בעבדות ובמצוק אז יוכל הוא לפדות אותם וייקחם לו לעם, ואם כן אילו היה מביאם לארץ אחרת ולא היו רודים בהם בפרך אלא מתייחסים אליהם כבני מלכים - לא היה ליבם נכנע ואז מה הועילה להם הגלות?

אולם עתה שהביאם לארצם של המשעבדים האכזריים נתקיים (שמות ב' כ"ג) בהם "ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל הא-להים מן העבודה" ורק אז נכנע ליבם לפני ה' יתברך ופנו אליו בכל לב שיושיע אותם, וכי מוכנים הם מעתה להיות לו לעבדים נאמנים ולקיים את רצונו. ומשהושגה מטרת השעבוד - מיד הופיע מלך מלכי המלכים וגאלם.

ובני ישראל אכן זכו להיות עבדים להקב"ה והוא משתבח בהם ואומר (ויקרא כ"ה נ"ה) "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים". אולם ישנו סוג אחר של עבדות, והוא כדוגמת פרעה הרשע אשר היה עבד נרצע לרצונותיו, עבד לתאוותיו הגשמיות ולמידותיו המגוננות. והגאווה מילאה את כל ישותו, והיה מכריז ואומר (יחזקאל כ"ט ג') "לי יאורי ואני עשיתיני" והתגאה אף על ה' יתברך ואמר (שמות ה' ב') "מי ה' אשר אשמע בקלו... לא ידעתי את ה' וגם את ישראל לא אשלח", והוה למעשה סוג של עבד המשועבד לתאוות ליבו.

אומנם בתחילה היה נראה למראית עין שההצלחה מאירה לו פנים והוא השולט, אולם הקב"ה הראה לעין כל מהו סופו של המעוניין להיות עבד לענייני העולם הזה. כי הנה לבסוף הגיע הרגע שבו הקב"ה השפילו עד עפר והכה אותו ואת עמו במכות גדולות ונאמנות, כי זהו סופו של המסיר מעליו את עול העבדות לה' יתברך ובוחר לו להיות עבד המשועבד לתאוות יצרו הרע.

ואכן לצערנו ישנם בתוכנו אנשים כאלו אשר טרם זכו לצאת מעבדות מצרים והם עבדים לכסף מבוקר ועד ערב, ובמשך כל היום כולו נתונים הם במרדף אחר ההבל. אף

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 16:33 | 16:48 | 16:52 | 16:37

מוצאי שבת 17:48 | 17:50 | 17:51 | 17:48

רבינו תם 18:27 | 18:23 | 18:24 | 18:28

הילולא דצדיקיא

א - רבי משה יחיאל הלוי מאוז'רוב

ב - רבי יוסף משאש

ג - רבי משה יהודה ליב זילברברג,

ד - רבי משה לייב מסאסוב

ה - רבי חיים ישעיה הכהן, מח"ס 'מסגרת השלח'

ו - רבי חיים צבי טיטלבוים מסיגעט

ז - רבי מאיר רפאל מח"ס 'ליקוטי שושנים'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר
הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

**"אלה ראשי בית אבותם בני ראובן...
ובני שמעון... ואלה שמות בני לוי".**

(שמות ו; יד-טו)

הקשה השל"ה הק': מה פשר תיבות "שמות" שהזכיר הכתוב אצל בני לוי ולא כתב כך אצל ראובן ושמעון?

ותירץ: כי בני שבט לוי הרי לא היו בגלות, ולוי ידע דבר זה ורצה להשתתף בצרת הציבור. מה עשה? קרא שמות לבניו על שם הגלות, דהיינו שם גרשון על שם כי גרים הם בארץ לא להם, ושם קהת על שם שיניהם קהות, ושם מררי על שם וימררו את חייהם. זהו שאומר "ואלה שמות בני לוי".

ומכאן - כתב השל"ה - ילמד האדם להשתתף בצער הציבור אעפ"י שאין הצרה מגעת לו. וכן הודיע השי"ת למשה רבינו ע"ה, אהיה אשר אהיה, אהיה עמהם בגלות זו, אהיה עמהם בגלות אחרת.

הסבא מסלובדקה הגה"צ רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, היה מתחנך ומגדיל את תלמידיו במידת "נושא בעול עם חברו". בתקופת המלחמה היה המצב הכלכלי כבי רע, הכל רעבו לפת לחם ממש.

העניות ששררה בימים ההם היתה נוראה. "נעליהם של בני הישיבה" - כפי שהעיד תלמידו הגאון רבי יעקב יצחק רודרמן זצ"ל - היו עשויות מבלויי סחבות שנכרכו כאחת ונהדקו על ידי דבק, היתה לי אז חליפת בגדים שנתפרה מאריג גס של שק תפוחי אדמה..."

והנה ביום מן הימים הצליח הרב רודרמן להפריש מחצית ממכסת קצבתו הזעומה, וקנה בה "טלית-קטן" חדשה להידור מצוה. כאשר הציג בפני הסבא מסלובדקה את הטלית שרכש,

בצפיה לקבל תגובה של שבח וקילוס, הצליף בו הסבא בשוטו החינוכי - במטרה לשרש את נימת היהירות שלוותה לקורבנו האישי למען המצוה ולהשריש בו את המחשבה על צורכי הזולת - וכך הוכיחו על פניו: "מה זאת עשית?! אם אכן יש ביכולתך לוותר

על צרכיך, היה לך להעניק את הכסף ליהודי אחר שיקנה בו דבר מאכל הנחוץ לו כל כך, בימים טרופים אלו!"

תפילה בחטף

באחד הימים הבחנתי בבית הכנסת ביהודי שהגיע לתפילה באיחור רב, ולאחר שנשא תפילה חטופה, קצרה ומהירה - פנה להיחפז לדרכו.

כיון שכך, עצרתי את היהודי ממרוצתו, הוכחתי אותו על תפילתו החטופה וגערתי בו: "האם תפילה זו ראויה להיקרא תפילה?"

היהודי שמע את גערתי, אך השיב לעומתי: "אנוס אני, עלי לרוץ להתקשר לאדם מסוים לצורך עסק כלשהו שייטכן ויצא לי ממנו רווח רב, ולכן לא יכולתי להאריך בתפילתי יותר מהנצרך".

לשמע דבריו חשבתי בלבי שהתנהגות זו של היהודי, היא כמעשה לוט, שהיה מוכן להיבדק באברהם אבינו רק כאשר הדבר לא בא על חשבון תאוותיו הגשמיות.

יהודי זה הגיע אמנם לבית הכנסת להתפלל, אך כשראה שהתפילה באה על חשבון תאוותיו, ועל חשבון הזמן שבו עליו להתעסק בעסקיו - מיד זנח את התפילה ודאג לענייניו הגשמיים.

הוא לא הבין שרק תפילה לה' ובקשה לסייעתא דשמיא - הם שסייעו בידו להצליח בכל עסקיו.

לו היה מבין זאת - היה משקיע את זמנו בתפילה לקב"ה שהוא כל יכול, וכך היה צובר לזכותו זכויות נוספות שתעמודנה לו לברכה ולהצלחה בכל ענייניו.

וללבנה אמר שתתחדש

באחד מימי קבלת הקהל שערכתי באשדוד, בשעת ערב לאחר שסיימתי לקבל את כל הפונים, פניתי לעלות לביתי. לפתע ניגשו אליי מספר יהודים וביקשו בדמעות שאעניק ברכה לנערה הצעירה העומדת בצד, שהרופאים גילו בגופה את המחלה הנוראה ר"ל, ולפי הערכתם נותרו לה לחיות שלושה חודשים בלבד.

במרה מפטירין

הפטרות השבוע: **"כה אמר ה' השמים כסאיי".** (ישעיהו סו)

הקשר לפרשה: ראש חודש שבט חל בשבת זו. ומכאן ההקשר לפסוק המוזכר בהפטרה: "והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני", שהוא מעניינא דיומא.

נצור לשונך

לשאול; מהי מטרת השמיעה?

תולה ארץ על בלימה

הרוצה לצאת ידי שמים בעניני השמיעה, יתנהג כך: אם איש אחד בא אליו ורוצה לספר לו על חברו, והוא מבין, שרוצה לספר עליו דברי גנות, ישאלנו מתחלה, אם הענין שאתה רוצה לספר לי, יהיה נוגע לי על להבא, או שאוכל לתקן את הדבר בהוכחה וכדומה?

אם יאמר לו, שנוגע להבא, או שהוא יכול לתקן את הדבר, מותר לשמוע, ולא יאמין, עד שיתברר הדבר. אבל אם יבין מתשובתו, שלא יהיה תועלת מזה, או שיבין שהוא מעליל עלילות ברשע מחמת גודל שנאתו אותו - אסור אפילו לשמוע.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

הגאווה מסמאת את עיני האדם

"ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אותותי ואת מופתי בארץ מצרים". (שמות ז' ג.)

כותב רש"י - "ואני אקשה", מאחר שהרשיע והתריס כנגדי. וגלוי לפני שאין נחת רוח באומות עובדי כוכבים לתת לב שלם לשוב, טוב לי שיתקשה ליבו למען הרבות בו אותותיי... ואף על פי כן בחמש מכות הראשונות לא נאמר ויחזק ה' את לב פרעה אלא "ויחזק לב פרעה", עד כאן. כיון שראה הקב"ה בתחילה שהקשה פרעה את ליבו מדעת עצמו, הוסיף לו קשיות עורף והקשה את לבו אבל בתחילה למרות כל המכות שספג, עמד פרעה עדיין במריו ובמרדו, ולא נטה לשוב בתשובה הגם שראה את האמת לנגד עיניו, היאך מתקיימים דברי משה רבנו במלואם בכל מכה ומכה. ויש להבין מניין היו לו הכוחות הללו לעמוד נחוש ברשעותו ואיתן בדעתו, שלא לשחרר את בני ישראל לדרכם. הרי מכות קשות ואכזריות ניחתו על מצרים, ומדוע שלא יחזור בו?

התשובה היא, מידת הגאווה היא זו שהייתה בעוכריו. מידה מגונה זו היא שורש כל המידות הרעות.

כאשר יש באדם גאווה וגסות הרוח, הוא אינו מוכן להקשיב אף למסרים אמיתיים שנאמרים לו, ואף אם רואה את האמת לנגד עיניו - בכל זאת הגאווה הנאחזת בו מסמאת עיניו, ועל כן הוא הולך שולל אחר גבהות ליבו.

ומשום כך מצינו שהגיע פרעה להתבטא בדברי כפירה נוראים רח"ל ואמר (שמות ה' ב') "מי ה' אשר אשמע בקלו", והיה מדמה עצמו לאלוה ואמר (יחזקאל כ"ט ג') "לי יאורי ואני עשיתיני". קשה היה לפרעה לכופף את דעתו ולהתרצות למשה רבנו לשלח את ישראל, וגם אם לרגע קט מוכן היה להודות בטעותו כפי שאמר (שמות ט' כ"ז) "חטאתי הפעם ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים", אך מיד לאחר שסרה המכה וחש רגיעה מסוימת - חזר הוא לסורו והכביד שוב את ליבו, כיוון שלא היה מסוגל לירד מגאוותו ולא היה בכוחו להכיר באמת הנכונה.

לעומת זאת אדם המתנהג בענווה ובשפלות הרוח, הרי שיש בו בית קיבול נאה לכל שאר המידות הטובות. יש בו אוזן קשבת לזולת ומוכן הוא לשמוע את דעת חברו. ואם הלה צודק, הרי מיד חוזר ומודה על האמת ומקבלה ממי שאמרה קטן כגדול. אך פרעה הרשע לא נהג כך, אלא הקשה את רוחו והכביד את ליבו על אף שספג מכות נמרצות.

חזק וברוך

מתחזקים באחוה וזוכים לברכה

חשיבות מיוחדת ראו גדולי ישראל בכל הדורות בחינוך ילדי ישראל מקטנותם להרגיל אותם על עניית אמנים על כל ברכה וברכה שהם שומעים. כפי שמובא בספר 'קיום התורה' (ה. מא):

"כאשר מלמד האדם את בנו לענות אמן ואמן יהא שמייה רבה, ולומר את הברכה כתיקונה ובמתינות, ומשריש בלבו למי מברכים, ומשריש אמונה בלבו, הרי הוא מקיים בזה מצות עשה מדאורייתא של "והודעתם לבניך ולבני בניך". ומה נעמו דבריו המאירים של בעל השל"ה הקדוש: ('קיצור של"ה' מסכת שבועות):

"אמרו חכמים (אבות א' יז): "לא המדרש עיקר אלא המעשה", רצה לומר שירגילום במעשים טובים, ולהכניס יראת השי"ת בלבם, ולהבינם היטב אמונת שמים ומצוותיו שהיו חרדים על דבר ה', ושלא ליהנות מעולם הזה בלא ברכה ראשונה ואחרונה, ולענות אמן יהא שמייה רבא ואמן על כל ברכה. ובודאי כל מלמד שעושה כן יהיה שכרו הרבה מאוד ומאוד".

מעדותם של גדולי ישראל אנו למדים שכבר מימים ימימה נתנו דגש חינוכי על ענין זה, כפי שמספר רבנו בעל ה'חפץ חיים' זצ"ל בספרו 'חומת הדת' (חתימת הספר אות ב'):

"מנהג כשר שהעולם עומד עליו, שריש דוכנא מביא תינוקות של בית רבן לבית הכנסת, שיענו אמן, ואמן יהא שמייה רבה וקדושה בקול נעים. וכן עשה מרן הר"י בעל שם טוב בילדותו שקיבץ כל תינוקות של בית רבן לענות אמן".

צריך להשקיע בזה כוחות

וכה אמר האדמו"ר בעל 'דברי אמונה' מתולדות אהרן זצ"ל:

"לפנים, בדורות עברו, שהתפלה היתה בהתעוררות גדולה, לא היו צריכים לדבר עם הילדים כל כך על חשיבות התפלה, שכן תפלתם של האבות בהתעוררות השפיעה על בניהם. אולם היום שלדאבונינו התפלה היא ברפיון ובקפירות, צריך להשקיע כוחות ולהשגיח על הילדים שיתפללו, שכן אם לא ישקיעו בענין התפלה, יכולים הילדים לאבד בכלל את התפלה חלילה".

"ההשגחה - הוסיף האדמו"ר זצ"ל, צריכה להיות שהילדים לא יפסידו תפלות, שלא יתפללו במהירות, שלא ידברו בעת חזרת השי"א, ושיענו אמן ואמן יהא שמייה רבא בקול ובכוונה".

ועוד בענין זה משלחנו הטהור של האדמו"ר מקאמרנא זצ"ל ('שלחן הטהור' צח. ג):

"יחזור אחרי מלמדים הנודעים למומחים באומנתם וידועים ליראי ה' ומדקדקים במצוות ובמילי דרבנן, שיהיו האבות בטוחים בהם שיחנכו את בניהם באהבת תורה ויראת שמים, במוסר ובמידות טובות. ושישגיחו להרגיל את הבנים במשמרת המצוות והמנהגים לפי דרכם, כגון בברכת הנהנין ובעניית אמן... באופן שההרגל מילדותם יהיה בהם לטבע שני עד שגם כי יזקינו לא יסורו ממנו".

מיד כשהתינוק יודע לדבר

וכדאי לציין את הנהגתו בקודש של ה'בבא סאלי' רבנו ישראל אבוחצירא זיע"א, כשהתינוקות היו מברכים ברכה מושלמת, היה הצדיק עונה אמן על ברכותיהם, ומיד כשהתינוק יודע לדבר, היה רבנו מחנכו שיענה אמן בסיוע כל ברכה וברכה.

מתורתו של אליהו הנביא זכור לטוב

זכור לטוב

המצרים מכין אותה והיו מנשרין ממנה צפרדעים עד שנתמלא כל הארץ צפרדעים. א"ל רבי אליעזר המודעי מה לך אצל אגדה כלך מדברותיך וכלך אצל נגעים ואהלות, אלא הרבה מיני צפרדעים הביא עליהם הקב"ה ומאי ותעל הצפרדע צפור דיע שיש בה דיעה בשעה שהעופות הם צמאין ובאין לשתות מן היאור ומן האגמים קוראין אותם ואומרים להם בואו ושתו אל תתיראו עליהם הוא אומר (תהלים ק"ד) "המשלח מעינים בנחלים בין הרים יהלכון ישקו כל חיתו שדי וגו' עליהם עוף השמים ישכון" וגו'.

כנים מפני מה הביא עליהם?

מפני ששמו את ישראל מכבדי דרכים ובתים ושותות חוצות ורחובות האיש היה מכבד בית האשה והאשה מכבדת בית איש, לפיכך הפך הקב"ה את עפר מצרים לכנים שנאמר (שמות ח) "ויט אהרן את ידו במטהו ויך את עפר הארץ ותהי הכינם באדם ובבהמה כל עפר הארץ היה כנים". עד שלא מצאו את עפר הארץ שהיו מכבדים ישראל.

ארבעה עשר מיני כנים הביא הקדוש ברוך הוא על המצריים ואלו הן:

א' ירוקנין. ב' ירקובות. ג' קפיון. ד' קפוחות. ה' ספיפין. ו' יעלי מים. ז' נפכדרין. ח' יעלי שדות. ט' נמלה. י' אבי עצל. י"א אם כנים. י"ב עכשיו. י"ג כיבין דחכיכי. י"ד ביוקי בילי.

למצרי לקיים מה שנאמר (שמות י) "למען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים" וגו'. וידעתם כי אני ה' נאמן לשלם שכר טוב לצדיקים ודין פורענות לרשעים.

צפרדע מפני מה בא עליהם?

מפני שהיו אומרים להן לישראל: צאו והביאו לנו שקצים ורמשים ונשחק עמהם כמו שאנו רוצים. לפיכך הביא הקב"ה את הצפרדעים עליהם עד שנשמע קולם מתוך כרסם של מצרים שהיו אומרים קוקו, ולא עוד זה לבד אלא כשהיו הולכין לבית הכסא היו הצפרדעין יוצאין ונושכין אותן בנקביהן, ואין לך בושה יותר גדולה מזו שנא' (שמות ז) "ושרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך ובבית עבדיך ובעמך ובתנורך ובמשארותיך ובכה ובעמך ובכל עבדיך יעלו הצפרדעים". ואמר לו פרעה למשה בכשפים אתה בא אלי? אקרא לתינוקות של בית רבן ויעשו גם הם כיוצא בה. מיד ויקרא גם פרעה לחכמים ולמכשפים ויעשו גם הם כך, כמו שמשא ואהרן עשו צפרדעים כן עשו המצרים צפרדעים, מאן ואילך אין כל העולם כלו יכולים לבראות בריה שהיא פחותה מעדשה.

כתוב אחד אומר "ושרץ היאור צפרדעים", וכתוב אחד אומר "ותעל הצפרדע", כיצד יתקיימו שני כתובים הללו?

רבי עקיבא אומר צפרדע אחת היתה והיו

עשר מכות הביא הקב"ה על המצריים, וכולן לא בא עליהן אלא בשביל הדברים שהיו חושבין על ישראל לעשות לפי שכל דבריו של הקב"ה אמת מדה כנגד מדה, ואין מדה רעה יוצאת מלפניו אלא מדות טובות ובשביל מעשיהן המקולקלין של בני אדם מדה רעה יוצאת עליהם. ואלו הם: דם צפרדע כנים ערוב דבר שחין ברד ארבה חשך מכת בכורות.

דם מפני מה בא עליהם?

מפני שהיו רואים את ישראל טובלין מטומאתן, מה עשו המצריים אחזו עליהן את המים שלא יטבלו ולא יפרו וירבו לפיכך הפך הקב"ה את מימיהם לדם שנאמר "הפך את מימיהם לדם וימת את דגתם" (תהלים ק"ה), והיו המצריים אומרים להם לישראל תן לנו מים משלכם, נתן לו מים והיה נעשה דם ואמר לו שתה אתה והיה ישראל שותה מים והיה המצרי אומר לישראל נשתה אני ואתה מכלי אחד ונחלקו המים בכלי מים לישראל ודם

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

כשרבי חיים פינטו זיע"א היה רק בן שתיים עשרה שנה, פקדה רעידת אדמה קשה את העיר אגאדיר. הנמל שהיה מקור פרנסה עיקרי לתושבים, נהרס. תחתיו פרח נמל חדיש במוגאדור ובשל כך קבעו בני משפחת פינטו את מושבם בעיר זו. הם היו חלק ממספר רב של משפחות יהודיות, שהוכרחו ליטול את מקל הנדודים ולעקור לעיר מוגאדור.

לזום המהגרים היהודים סייע רבות הגביר היהודי ר' גדליה יעקב, שהיפנה את רבי חיים פינטו (שהיה אז בחור צעיר לימים) אל קרוב משפחה שלו, ר' מאיר פינטו, ששימש במוגאדור בתפקיד סגן הקונסול הצרפתי. רבי מאיר פינטו קיבל בסבר פנים יפות את רבי חיים, שארבו בשרו הצעיר, והכניס אותו לישיבתו של הגאון האדיר רבי יעקב ביבאס זצ"ל, שהיה אב בית הדין של מוגאדור, כדי שילמד שם תורה ויתעלה במשנת תלמודו.

כאשר התרחשה המלחמה הידועה בין צרפת לפורטוגל, נלקח רבי חיים הגדול זיע"א בעל כורחו ונקשר על ראש מגדל הצופה אל הים. הפורטוגזים האמינו, כי מאחר והוא איש א-להים, צדיק ובעל מופת, הרי שהוא יוכל להגן עליהם, אם יישב בצריח המגדל הצופה אל הים, כדי לקדם את פני האוייבים הפולשים.

כך הוחזק רבי חיים זיע"א בראש המגדל זמן רב. וככלות אותו זמן ציוו לפתע השלטונות להוציאו להורג בפומבי בכיכר העיר, למען יראו הכל וייראו.

בדרך נס ניצל רבי חיים ממימה משוונה זו, ואז, כתב עליו הפייטן רבי חיים זעפראני פיוט נפלא, תחת הכותרת "חם ליבי בקרבי", וכה כתב עליו בין היתר: "ידו הניף עליו צר, להכותו בלב אכזר, יבשה ידו ונעצר, גם ממקומו לא סר, עצר, נעצר, נאסר, כי חשב להשחיתו, איש הא-להים קדוש הוא, הוא רבי חיים פינטו".

רבי חיים זיע"א הגדול, התבקש לשיבה של מעלה ביום כ"ו באלול שנת תר"ה, ונטמן בבית העלמין הישן במוגאדור. בטרם הסתלקותו ציווה האב את בניו שלא יקימו כל ציון על קברו, וכי לא יכתבו שום דברי שבח על המצבה, אלא רק את שמו בלבד. בהתייעצות שערך רבני העיר, הוחלט לכתוב את הנוסח הבא, המופיע עד היום על קבר הצדיק:

"מצבת הרב הקדוש מעוז ומגדול, סבא דמשפטים, המלומד בניסים, כמוהר"ר חיים פינטו זיע"א, שנלב"ע יום כ"ו לחודש אלול שנת הר"ת. תנצב"ה".

לפני שנים מספר בנה האדון שמעון לוי מהעיר אגאדיר אוהל מפואר על קברו של רבי חיים פינטו הגדול זיע"א.

רבי חיים הגדול זיע"א הותיר אחריו ארבעה בנים, צדיקים וקדושים: רבי יהודה, המוכר יותר כרבי הדאן, רבי יוסף, רבי יאשיהו, ורבי שאול. אשר כל אחד מהם נודע בשערים כצדיק ובעל מופת, גדול בתורה ביראת שמים, בקדושתו וטהרתו בקרב כל בית ישראל.